

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-243-2-7>

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ
ДО МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ**

**CONCEPTUAL APPROACHES
TO THE MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION
UNDER THE CONDITIONS OF THE MILITARY STATE**

Мірко Н. В.

*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Державного торгово-економічного університету
м. Київ, Україна*

Клименко Є. В.

*студентка
Державного торгово-економічного університету
м. Київ, Україна*

Nataliia Mirko

*Candidate of Sciences (PhD) in Public Administration
Associate Professor of the Department of Public Administration
State University of trade and economics
Kyiv, Ukraine*

Yevheniia Klymenko

*Student
State University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

Публічне управління в умовах воєнного стану має свої характерні особливості та механізми розвитку. Вони потребують наукових досліджень задля вироблення дієвих пропозицій щодо пріоритетів і напрямів підвищення ефективності управління державою під час протистояння зовнішній агресії.

Слід звернути увагу на міжнародний досвід такого управління інших країн, що стикнулись із збройною агресією проти своєї цілісності:

Хорватія під час військового стану у власній країні, була змушена відмовитись від субсидій різноманітних галузей, а також уповільнили технологічний розвиток промисловості. Управлінцями було прийнято реформи, що стосувались ціноутворення і зняття обмежень з середнього, та малого бізнесу [1].

Грузія під час збройного конфлікту акцентувала увагу на отриманні макрофінансових допомог, з метою відновлення критичної інфраструктури, а також робила акцент на харчовій промисловості з метою забезпечення продуктами населення, що були вимушено переміщеними, або безробітними внаслідок агресії [2].

Ізраїльський досвід дозволяє також зрозуміти, що в умовах військового стану доцільно акцентувати увагу на регулювання цін. Управлінці сформували систему, яка дозволила розподіляти ресурси між галузями. Акцентовано увагу було на енергетичну і харчову промисловість. Під час післявоєнного відновлення введено політику зовнішньоекономічної орієнтації економіки, в результаті чого це дозволило пришвидшувати відновлювальні процеси. В умовах сьогодення Ізраїль залишається провідною, економічно розвинутою державою з сучасним військово-технічним озброєнням, це свідчить про раціональність і ефективність обраних заходів [3].

Проте в сучасних реаліях в Україні неможливо повністю апробувати вищезгаданий досвід країн, оскільки війна триває і щодня виникають нові загрози, що потребують моментального реагування, як в публічному управлінні, так і в нормативно-законодавчій сфері. Тому в умовах військового стану публічне управління повинно бути зосереджене на таких факторах:

Необхідно підтримувати адміністративно-територіальну реформу, з метою унеможливлення появи інституційних непорозумінь між органами державної влади і місцевого самоврядування.

Варто проводити розподіл обов'язків і управлінських завдань між всіма учасниками державної влади, органами місцевого самоврядування, що стосуватимуться питань і повноважень сфери публічного управління і безпеки в регіонах.

Управлінці кожної області, та територіальної громади повинні мати недоторканий запас харчової провізії, води, та альтернативних джерел енергії, у разі виникнення непередбачуваних обставин.

Управлінці повинні формувати комісії з питань розслідування «фейкового волонтерства» у власних громадах. Ці комісії повинні відслідковувати онлайн і офлайн збори коштів на підтримку армії, а у разі виявлення неправомірних дій передавати інформацію до відповідних компетентних органів. Нажаль, ця проблема потребує постійного моніторингу в кожному регіоні України.

Також, в результаті переорієнтації вектору розвитку України і відмови від співпраці з державами-агресорами, публічні управлінці повинні робити акцент на євроінтеграцію економічного, освітнього, соціального, технологічного розвитку.

Слід зазначити, що ефективне публічне управління в умовах військового стану дозволило оптимізувати бюджетні видатки в регіонах, зокрема було запроваджено [4]:

- надання кредитів з бюджету за попередньо встановленими бюджетними програмами, було прийнято рішення, що зменшення видатків здійснюється без погодження комісіями місцевих рад;
- встановлено, що виконавчі комітети місцевих рад, різноманітні місцеві державні адміністрації, військово-цивільні адміністрації можуть приймати безпосередні рішення про перерахування коштів з місцевих бюджетів, до державного бюджету;
- запроваджено, що передача коштів і видатків між місцевими бюджетами може здійснюватися без укладання договорів;
- зупинені перевірки Державною аудиторською службою місцевих бюджетів;
- загальний обсяг резервного фонду бюджету може збільшуватись на понад 1%.

Впроваджені заходи дозволили підтримувати механізми управління всередині держави та сприяли підтримці економічних, соціальних процесів що відбуваються. Тому слід сформувати систему пріоритетних напрямів, що потребують першочергового вирішення, до яких належатимуть: відновлення транспортних сполучень, та прилеглої інфраструктури; формування складів і резервуарів з

критичними запасами паливних і горючих рідин на територіях регіонів; вдосконалення аграрного сектору в регіонах, що стосуватиметься посіву нових культур на нових спеціалізовано оснащених ділянках, з метою унеможливлення харчового дефіциту; нова енергетична модель, що стосуватиметься переходу на нові джерела енергії; відновлення зовнішньоекономічної діяльності з метою стабілізації економіки; побудова нових металургійних комплексів, залучення міжнародного досвіду в створенні технопарків.

Всі наведені твердження можуть вважатись актуальними в умовах сьогодення і потребують раціональної організації і управління зі сторони держави, а саме публічних управлінців, оскільки вони формуватимуть стратегію нової України, що займатиме провідну позицію в рейтингах високорозвинених держав світу.

Література:

1. Дяченко С. Як нам відбудувати Україну. Успішні світові кейси повоєнного відновлення. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/ruKbriceconomy/3493522-ak-nam-vidbuduvati-ukrainuuspisni-svitovi-kejsi-povoennogo-vidnovlenna.html> (дата звернення: 18.10.2022).

2. МакФарлейн Н. Постреволюційна Грузія на межі? Критика. URL: <https://krytyka.com/ua/articles/postrevolyutsiyna-hruziya-na-mezhi> (дата звернення: 18.10.2022).

3. Нечипоренко М. Відродження після війни. Світовий досвід економічного успіху для України. The Page. URL: <https://thepage.ua/ua/news/yaki-varianti-vidnovlennya-ukrayini-ye-uprovouennij-chas> (дата звернення: 19.10.2022).

4. Постанова : Закон України від 11 березня 2022 р. № 252 // Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану. Київ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-formuvannya-ta-vikonannya-miscevih-byudzhetiv-u-period-voennogo-stanu-252> (дата звернення: 19.10.2022).